

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนนี้ ได้รับทุนอุดหนุนจาก สนับสนุนการวิจัย จากเครือข่ายวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน Area Based Cooperative Research Program, Upper Northern Region (ABC – UN) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นายเดชา สัตถาผล นายอำเภอ แม่สะเรียง ปลัดอาวุโสอำเภอแม่สะเรียง นายกเทศบาลตำบลแม่สะเรียง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่คง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ยวม ผู้ใหญ่บ้านโป่งใน ผู้ใหญ่บ้านทุ่งพร้าว ผู้ใหญ่บ้านหนองป่าแขม ผู้ใหญ่บ้านจอมกิติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พื้นที่ภาคพายัพ ตลอดจน รศ.ดร. ศักดิ์ดา จงแก้ววัฒนา ตลอดจนทีมงานที่ให้คำปรึกษา ประสานงาน ช่วยให้โครงการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงในการจัดการขยะชุมชน สำรวจความต้องการจำเป็นในการจัดการขยะการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสู่การปฏิบัติในการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม สร้างนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ในการบริหารจัดการขยะเพื่อชุมชน และประเมินผลการมีส่วนร่วมในการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติในการบริหารจัดการขยะชุมชน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย เทศบาลตำบลแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ขุม องค์การบริหารส่วนตำบลแม่คงและ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กระบวนการการสนทนากลุ่ม การประชุมปฏิบัติการ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึกและแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ณ แหล่งกำเนิดคิดเป็นร้อยละมากกว่าร้อยละ 90 แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ โครงการและแผนงานภายใต้แผนกลยุทธ์บรรลุตามเป้าหมาย ยกเว้น โครงการจัดตั้งศูนย์รีไซเคิล และธนาคารขยะชุมชนและโครงการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้และจัดการขยะชุมชนยังไม่แล้วเสร็จเนื่องจากมีบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ ส่วนการมีส่วนร่วมในการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของการจัดการขยะชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ในการบริหารจัดการขยะเพื่อชุมชนมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดการขยะประกอบด้วย เตาเผาขยะแห้งชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ถังทำปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ เครื่องย่อยขวดแก้วและเศษแก้ว เครื่องย่อยปุ๋ยหมักและเศษใบไม้และผสมปุ๋ย และสื่อสิ่งพิมพ์โปสเตอร์การคัดแยกขยะ สำหรับการทบทวนแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำสู่การปฏิบัติที่ต่อเนื่องจึงได้กำหนดแนวทางการเพิ่มสมรรถภาพในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งของอำเภอแม่สะเรียง ได้ 6 สมรรถนะ คือ 1.จัดให้มีแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยระดับเทศบาลตำบล/ระดับองค์การบริหารส่วนตำบล 2. จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมลด คัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบ 1 เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล รีไซเคิล 3.เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมพื้นที่บริการ 4.แก้ไขปัญหากำจัดขยะมูลฝอย โดยการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในลักษณะรวมศูนย์ 5. ประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอย 6.เพิ่มรายได้จากการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการขยะ แผนกลยุทธ์

Abstract

The purpose of the study were to study actual condition of community waste managing system of Mae Sariang district, Mae Hong Son Province, to survey the community needs which leads to strategic planning development in community waste managing system, to create the innovation in community waste managing system and evaluate participation action of strategic planning in community waste managing system.

The populations of the study were Mae Sariang community administrative, Mae Kong sub district administrative organization, and Mae Sariang sub district administrative organization. The collections of the data are used by focus group discussion, seminar, questionnaire, interview, observation, documentation and evaluation.

The data analysis is based on qualitative and quantitative which found that 80 percent of people have the understanding about household waste managing system however they do not have an action in waste management and lack of the understanding about waste administration. Projects and strategic plans achieve objectives except the waste recycle center, waste bank, and waste knowledge center. The result of participation action in strategic planning of community waste managing system is overall high level. For this reason, the innovations of community waste administration are efficient including the incinerator, air compost fertilizer tank , bottle cyler, all purpose crusher and mixing machine and press in waste administration. For the participation of strategic revision in waste managing system, researchers have determined the method to enhance six efficiencies of waste managing system in community administration, every sub district administrative organizations in Mae Sariang: 1. The action of strategic planning in waste managing system in the level of community administration and sub district administrative organizations, 2. The action of waste administration and recycle, 3. Enhance the efficiency of waste transportation service, 4. Waste administration resolution by central administration, 5. The efficiency in waste managing system and 6. Increase the income from waste administration

Key word: Participation, Waste Managing System, Strategic plan